

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1988- 18

Karar Sayısı : 1988- 35

Karar Günü : 26.10.1988

R.G. Tarih-Sayı :11.12.1988-20016

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Yargıtay 10. Hukuk Dairesi

İTİRAZIN KONUSU : 20.6.1987 günlü, 3395 sayılı "506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun"un 17. Maddesiyle 506 Sayılı Kanun'a eklenen Geçici 5. Maddenin (291 sayılı KHK. İle " Geçici 70. Madde" olmuştur) Anayasa'nın 2., 10., 60. ve 65. Maddelerine aykırılığı nedeni ile iptali istemidir.

I- OLAY :

Davacı Sigortalı,3395 sayılı Kanunun Geçici 5. Maddesinden yararlanmak suretiyle yaşlılık aylığı bağlanması için 9.7.1987 tarihinde dilekçeyle Kuruma başvurduğunu, başvuru dilekçesini PTT ile iadeli taahhütlü olarak gönderdiğini, Kurumun 9.7.1987 tarihinden sonra başvurulduğunu ileri sürerek istemini reddettiğini, dilekçe Kuruma daha geç ulaşmış ise de, 9.7.1987 tarihinin başvuru tarihi sayılması gerektiğini bildirerek 3395 sayılı Kanun'un Geçici 5. Maddesinden yararlandırılmak suretiyle yaşlılık aylığı bağlanması isteminin işleme konulmasını ve emekliliğe hak kazandığının tesbitini istemiştir.

Mahkeme, Sosyal Sigorta İşlemleri Tüzüğü'nü ve 10. Hukuk Dairesi kararlarını gözönünde tutarak, dilekçenin PTT'ye verildiği 9.7.1987 tarihinin Kuruma başvuru tarihi olarak kabulüne karar vermiş, yaşlılık aylığı bağlanması talebinin talebinin işleme konulması ve yaşlılık aylığına hak kazandığının tesbiti konularında hüküm kurmamıştır.

Hükmün davalı Kurum tarafından temyizi üzerine Yargıtay 10. Hukuk Dairesi, 3395 Sayılı Kanun'un 17. Maddesiyle 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa eklenen Geçici 5. Maddenin iptali için re'sen Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasını kararlaştırmıştır.

III- YASA METİNLERİ :

İptal istenen yasa ve dayanan Anayasa kuralları da yukarıda belirtilen Anayasa Mahkemesi kararına alınan maddeleridir.

IV- İLK İNCELEME :

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. Maddesi uyarınca Mahmut C.CUHRUK, Yekta Güngör ÖZDEN, Necdet DARICIOĞLU, Yılmaz ALİEFENDİOĞLU, Muammer TURAN, Mehmet ÇINARLI, Mustafa GÖNÜL, Mustafa ŞAHİN, Adnan KÜKNER, İhsan PEKEL ve Selçuk TÜZÜN'ün katılımlarıyla 31.5.1988 günü yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından iş esastan incelenmesine ve sınırlama hususunun esas inceleme evresinde düşünülmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ :

İşin esasına ilişkin rapor, başvurma kararı ve ekleri, itiraz konusu Yasa hükmü, dayananın Anayasa kuralları, bunlarla ilgili gerekçeler ve öteki metinler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

Geçici 5. Madde ile sosyal sigorta hukuku alanında yeni bir borçlanma esası getirilmiştir.

Buna göre;

- a) Borçlanma, en üst göstergeden aylığa hak kazananlarla sınırlı tutulmuştur.
- b) Bu hak, sadece yaşlılık, malullük ve ölüm sigortalarında aylık alanlara verilmiştir.
- c) Borçlanma karşılığında ayıkların yaklaşık % 300 oranında artışı sağlanmıştır.
- d) Borçlanılan miktarın tamamının süresinden önce peşin olarak Kuruma ödenmesi karşılığında da aylıkların artışı öngörülmüştür.
- e) İş kazası ve meslek hastalığından gelir alanlara bu hak verilmemiştir.
- f) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra, aynı durumda olup aylık talebinde bulunanlarla 6 aylık bildirme süresini geçirenler borçlanma hükmünden yararlanamayacaklardır.
- g) Üst göstergenin altında kalan tüm aylıklar bu yeni borçlanma dışında bırakılmışlardır.

A. Sınırlama sorunu :

İlk inceleme evresinde, sınırlamanın esas inceleme ile birlikte yapılması öngörüldüğünden öncelikle bu sorunun çözümü gerekmektedir.

İtiraz eden Mahkeme, Geçici 5. Maddenin iptal edilmesi durumunda 2949 sayılı Yasanın 29. Maddesinin ikinci fıkrasına göre 3395 sayılı Yasa'nın kimi kurallarının da iptaline karar verilmesi gerekeceği görüşüyle, incelemenin bu maddeler yönünden de yapılmasını istemektedir.

Ancak, Geçici 5. Madde dışındaki kuralların bakılmakta olan davada uygulanma durumunda olmaması ve itiraz konusu maddenin öteki maddelerden ayrı bir düzenleme getirmesi nedeniyle bu istem yerinde görülmemiştir.

3395 sayılı Yasa, genelde, üst gösterge sistemi ile ileriye yönelik ve tüm sigortalıları kapsayan yeni bir düzenleme getirirken, 17. Maddesiyle 506 sayılı Yasa'ya eklenmesini öngördüğü Geçici 5. Maddede, bu yasanın yürürlüğe girdiği tarihte, 506 ve 991 sayılı Yasa'lara göre malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından gösterge tablosunun en üst göstergesinden aylık almakta olanlarla aylık talebinde bulunmuş olup, henüz işlemleri tamamlanmamış olanlardan gösterge tablosunun en üst göstergesinden aylık bağlamaya hak kazananlara borçlanma olanağı tanınmaktadır.

Anayasa'nın 152. Ve 2949 sayılı Yasa'nın 28. Maddelerine göre, itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesi'ne yapılan başvurularda, Mahkemenin görev alanı, itiraz yoluna başvuran Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanacak yasa kuralı ile sınırlı tutulmuştur.

Uygulanacak yasa kuralında amaç, bir davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönden etki yapacak nitelikte bulunan yahut tarafların istek ve savunmaları çerçevesinde bir karar vermek için ön planda tutulması gereken kurallardır.

Görölmekte olan davanın yaşlılık aylığına ilişkin olmasına karşın, itiraz konusu kuraldaki borçlanma sistemi, yaşlılık aylığıyla birlikte ölüm ve malullük sigortalarından aylık alanları da kapsamaktadır.

Geçici 5. Maddenin getirdiğı düzenleme, temelde, yeni bir tür borçlanma sistemine dayanmakta ve madde bir bütün olarak bu sistemin uygulanmasına ilişkin koşulları ve kuralları düzenlemektedir. Kaldıki, ölüm ve malullük sigortalılarının aylıkları da yaşlılık aylığı üzerinden hesaplanmaktadır. Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının hak benzerliğı ve bu hakların içiçeliğı karşısında her biri için yapılacak farklı düzenlemeler eşitsizlik ve haksızlık yaratır.

Bu yönden, sınırlama yapılmaksızın Geçici 5. Maddenin bir bütün olarak ele alınıp incelenmesi gerekir.

Mahmut C.CUHRUK, Oğuz AKDOĞANLI ve Selçuk TÜZÜN bu görüşe katılmamışlardır.

B. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu :

Sınırlama yapılmadan incelenen itiraz konusu Geçici 5. Maddenin, Anayasa Mahkemesi'nin 26.10.1988 günlü, Esas:1988/19, Karar:1988/33 sayılı kararıyla iptaline karar verildiğinden işin esası üzerinde durulmasına ve ayrıca bu konuda yeni bir karar verilmesine gerek görülmemiştir.

V- SONUÇ :

20.6.1987 günlü, 3395 sayılı "506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun"un 17. Maddesiyle 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'na eklenen Geçici 5. Maddenin sınırlandırma yapılmaksızın incelenmesine, Mahmut C.CUHRUK, Oğuz AKDOĞANLI VE Selçuk TÜZÜN'ün karşıoyları ve oyçokluğuyla;

Sınırlandırma yapılmadan incelenen itiraz konusu Geçici 5. Maddenin, Anayasa Mahkemesi'nin 26.10.1988 günlü, Esas: 1988/19, Karar: 1988/33 sayılı kararıyla iptaline karar verildiğinden, bu konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığına;

26.10.1988 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Esas Sayısı : 1988- 18
Karar Sayısı : 1988- 35

Başkan	Üye	Üye
Mahmut C.CUHRUK	Necdet DARICIOĞLU	Yılmaz ALİEFENDİOĞLU
Üye	Üye	Üye
Muammer TURAN	Mehmet ÇINARLI	Servet TÜZÜN
Üye	Üye	Üye
Mustafa GÖNÜL	Mehmet Şerif ATALAY	Oğuz AKDOĞANLI
Üye		Üye
İhsan PEKEL		Selçuk TÜZÜN

KARŞIOY YAZISI

Esas Sayısı : 1988- 18

Karar Sayısı : 1988- 35

Anayasa Mahkemesi'nin 26.10.1988 günlü, E: 1988/19 ve K: 1988/33 sayılı kararında belirttiğim gerekçe ile, Anayasa'ya uygunluk denetiminin "yaşlılık aylığı" konusuyla sınırlı olarak yapılması gerektiği kanısında olduğumdan, "sınırlama yapılmaksızın, Geçici 5. Maddenin bir bütün olarak ele alınıp incelenmesi" yolundaki, sayın çoğunluğun bu konuya ilişkin görüşüne katılıyorum.

Üye
Selçuk TÜZÜN